

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2008/192

BETREFT: Basisonderwijs: allerlei bijdragen.

1 PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 10.01.2008

1.2 Verzoeker

Ouder

1.3 Betrokken school

Vrije Basisschool

Schoolbestuur

1.4 CZB

Een e-mailbericht werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 10 januari 2008. Bij e-mailbericht van 18 januari 2008 werd verzoeker uitgenodigd voor de zitting van de Commissie van 28 januari 2008. Bij schrijven van 18 januari 2008 werden de school en het schoolbestuur op de hoogte gesteld van de vraag en voor die zitting uitgenodigd.

2 STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

De dochter van verzoeker gaat naar een stedelijke basisschool. De zoon van verzoeker gaat naar een vrije basisschool (niet naar een gemeentelijke zoals verzoeker in zijn bericht van 10 januari stelt). Hij vraagt of er tussen beide scholen een verschil kan bestaan wat schoolkosten betreft. De factuur kan voor de zoon oplopen tot 60 euro voor het volledige schooljaar.

In het begin van het schooljaar zou niet meegedeeld zijn dat kosten zouden worden aangerekend noch welke kosten aangerekend worden.

Op 14 januari 2008 ontvangt hij toelichting bij de reglementering en wordt hem gevraagd of hij, in het licht van die informatie, nog wenst dat zijn vraag aan de commissie wordt voorgelegd. Verzoeker reageert positief. Op 20 januari 2008 stuurt hij betalinguittreksels waarop betalingen voor de school voorkomen. Voor het 1e trimester zou door verzoeker reeds 31 euro betaald zijn. Aangezien zijn ex-vrouw dezelfde rekening krijgt zou er voor dat trimester reeds 62 euro betaald zijn. Eveneens op 20 januari 2008 stuurt verzoeker het detail van één rekening (voor fruitproject, voorschot zwemmen, theater (voor theater blijkt er 4 euro afgetrokken, zijnde de toelage van de gemeente), hidrodoe..

Op 24 januari 2008 stuurt verzoeker de samenvattende onkostennota voor de uitstappen voor het schooljaar 2007-2008 voor lager 1 en lager 2 die hij diezelfde dag van de school mocht ontvangen.

3 STANDPUNTEN VERWERENDE PARTIJ

Ter zitting legt verwerende partij een bundel neer. Deze bevat een toelichting bij de door de school gevolgde werkwijze met betrekking tot het aanrekenen en innen (vragen van een voorschot aan ouders van 5 keer 15 euro of facturatie van kosten op het ogenblik dat ze zich voordoen) en als bijlage documenten die specifiek op de vragende partij betrekking hebben.

Het klopt dat de vragende partij 30,80 euro tijdens het eerste trimester heeft betaald. De directeur wijst erop dat dit bedrag echter ook onbetaalde rekeningen van het vorige schooljaar omvat.

De directeur is er zich van bewust dat hij over de bijdrageregeling niet tijdig naar de ouders toe heeft gecommuniceerd. Hij schrijft dit toe aan overmacht op het vlak van participatie: de school heeft geen schoolraad en geen officiële ouderraad; het vorig schooljaar nog actieve oudercomité haakte in juni 2007 af en de (niet-officiële) 'schooleigen ouderraad' wenste zich niet te buigen over de brochure. Ook een directe oproep naar de ouders voor de oprichting van een nieuwe schoolraad gaf niet de nodige respons.

Hierdoor kon de nieuwe infobrochure (met geïntegreerd schoolreglement en geïntegreerde bijdrageregeling) aan de ouders bij het begin van het schooljaar niet aangeboden worden. De ouders kregen wel een verouderde brochure met addendum die inspeelt op de wijzigende wetten. De vragende partij tekende bij inschrijving van zijn zoon op 1 september 2004 die brochure voor gelezen en akkoord. Daarin is opgenomen dat uitstappen en bestellingen verrekend worden via de schoolrekening en dat geprobeerd wordt daarvoor een maximum van 75 euro aan te houden. Ook wordt bij elke inschrijving aan ouders meegedeeld dat er een financieel zorgnet bestaat wanneer de aangerekende kosten te hoog zouden zijn.

In het kader van een doorlichting merkte de inspectie op dat de school bij elke nieuwe inschrijving een up-to-date brochure (eerder dan een oude brochure met addenda) zou moeten kunnen aanbieden.

De directie neemt zich voor de nieuwe infobrochure bij de eerstvolgende instapdatum, zijnde 11 februari 2008, aan de ouders te overhandigen.

De directie wijst er nog op dat de school zich nooit heeft willen verrijken noch info heeft willen achterhouden. Daarvan getuigt het wekelijkse schoolnieuws waarin de uitstappen en de daaraan verbonden kosten worden aangekondigd en het feit dat de school het telefoonnummer van de Vlaamse infolijn (zijnde het nummer 1700) heeft opgegeven voor het geval de ouders met vragen zouden zitten rond de nieuwe regelgeving rond kostenloosheid van het onderwijs.

4 ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur : 28 januari 2008, 11.30 uur.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3 Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Walter Cools, Hilde Timmermans, Etienne Becuwe, Jean Dujardin, leden.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Directeur
Schoolbestuur

5 ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Artikel 27

§ 1. In de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

§ 3. Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

Artikel 27bis

§ 1. Het schoolbestuur kan aan de ouders een bijdrage vragen voor :

- 1° activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen;
- 2° verplichte materialen die niet begrepen zitten onder artikel 27 en waarvan de ouders het te besteden bedrag niet zelf kunnen bepalen;
- 3° meerdaagse extra-muros activiteiten.

Artikel 37

§1. 1. Een schoolbestuur moet, met uitzondering van de ziekenhuisscholen, voor elk van zijn scholen met toepassing van de regelgeving inzake medezeggenschap een schoolreglement opstellen dat de betrekkingen tussen het schoolbestuur en de ouders en leerlingen regelt.

...

§ 3. Voor het lager onderwijs bevat het schoolreglement ten minste de volgende elementen:

- 1° het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de interne beroepsmogelijkheden;
- 2° de procedure volgens dewelke getuigschriften basisonderwijs worden toegekend en de procedure volgens dewelke een beroep kan ingediend worden tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift basisonderwijs;
- 3° bepalingen in verband met onderwijs aan huis;
- 4° richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen;
- 5° afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten;
- 6° geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse Gemeenschap en de rechtspersonen die daarvan afhangen;
- 7° de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27, § 3;
- 8° de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld.

§ 4. De inrichtende macht informeert de ouders schriftelijk over het schoolreglement voorafgaand aan de eerste inschrijving van hun kind en bij elke wijziging van het reglement.

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende het zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde lager onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

Het principe van kosteloos onderwijs betekent niet dat aan de ouders geen geld gevraagd mag worden maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld gevraagd mag worden en dat ze niet moeten betalen voor datgene wat noodzakelijk is voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen of het bereiken van de eindtermen.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

Aanvullend aan het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen er voor leerlingen onderwijsactiviteiten en een dienstverlening georganiseerd worden die niet noodzakelijk zijn voor de eindtermen, zowel binnen of buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen; hiervoor geldt het principe van de kosteloosheid niet. Het gaat om een afzonderlijke dienstverlening die niet verplicht gesteld kan worden en waarvoor een bijdrage aan de ouders gevraagd kan worden.

De onderwijsregelgeving bepaalt wel dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in de participatieorganen (schoolraad, participatieraad) en dat er afwijkingen zijn voor minder goedgeoede ouders. De vergelijking tussen gemaakte kosten en gevraagde bijdrage dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders via het schoolreglement duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen.

Maandelijkse of occasionele berichten met de geplande activiteiten en de kostprijs beantwoorden niet aan de decretale voorschriften betreffende overleg en informatie.

Volgens de directie heeft de vragende partij bij de inschrijving van zijn zoon in september 2004 de (oude) infobrochure voor gelezen en akkoord getekend. Daarin zou opgenomen zijn dat uitstappen en bestellingen verrekend worden via de schoolrekening en dat geprobeerd wordt daarvoor een maximum van 75 euro aan te houden. Tevens zou aan de ouders bij de inschrijving meegedeeld zijn dat er een financieel zorgnet bestaat wanneer de aangerekende kosten te hoog zouden zijn.

Dergelijke mededeling beantwoordt niet aan wat de onderwijswetgeving vereist, met name een duidelijke, gedetailleerde, schriftelijke mededeling bij de aanvang van het schooljaar van de verschillende soorten bijdragen.

De Commissie stelt bovendien vast dat uit de facturen met de aangerekende bedragen niet onmiddellijk zichtbaar was dat bepaalde bedragen ook op het vorige schooljaar betrekking hadden.

De Commissie komt tot volgend advies:

Het schoolbestuur mag geen bijdrage vragen voor lesmateriaal dat noodzakelijk is voor het bereiken van de eindtermen en het nastreven van de ontwikkelingsdoelen.

Het is niet strijdig met de kosteloosheid in het basisonderwijs om aan de ouders een bijdrage te vragen voor didactisch-pedagogische activiteiten, voor zover die activiteiten niet direct noodzakelijk zijn voor het bereiken van de eindtermen of het nastreven van ontwikkelingsdoelen, maar enkel ondersteunend of illustratief zijn.

Het betrokken schoolbestuur moet, in overeenstemming met de decretale bepalingen, na overleg binnen de participatieorganen, bij de aanvang van het schooljaar de ouders een volledig en schriftelijk overzicht bieden van de soorten kosten en de erbij horende bedragen die gevraagd worden bij het volgen van lager onderwijs.

De Commissie kan er begrip voor opbrengen dat de school tijdelijk moeilijkheden ondervindt voor een reglementaire samenstelling van de schoolraad. Zij kan alleen aandrigen dat de school acuut zou blijven zoeken naar een oplossing die in overeenstemming is met de decretale voorschriften;

Brussel, 28 januari 2008

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter